

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet / Tanszék	Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszék
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Mesteri képzés
1.6 Szak / Képesítés	Magyar nyelvészeti és irodalmi tanulmányok

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	LMM1202 Pragmatika								
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	dr. Németh Boglárka egyetemi adjunktus								
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Németh Boglárka egyetemi adjunktus								
2.4 Tanulmányi év	1	2.5 Félév	2	2.6 Az értékelés módja	Vizsga	2.7 A tantárgy típusa	Tartalma szerint	DSIN	
							A tantárgy jellege (kötelező/választható/faktultatív)	K	

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium	2
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					60
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					46
Szemináriumok / házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					30
Konzultáció					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek.....					0
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	140				
3.8 A félév össz-óraszám	196				
3.9 Kreditszám	8				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	-
4.2 Kompetenciabeli	• Nyelvészeti alapfogalmak ismerete.

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	előadóterem, vetítő, PC, hangszórók
5.2 A szeminárium lebonyolításának feltételei	szemináriumi terem, vetítő, PC, hangszórók

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<p>C1.1 A fogalmak meghatározása, az általános nyelvészeti szaknyelv jellegzetességeinek felismerése és példázása; a humántudományok interdiszciplináris elemzési módszereinek ismerete.</p> <p>C1.4 A nézetek és elméleti irányzatok kritikai megközelítése a nyelv tanulmányozása során.</p> <p>C1.5 Szóbeli vagy írásbeli szövegalkotás egy nyelvészeti témában, amely lexikailag és szintaktikailag árnyalt, következetes és jól formált.</p> <p>C2.2 A szóbeli vagy írásbeli üzenet és a kontextus kapcsolatának értelmezése, a tartalom érvelés technikáinak és felépítésének magyarázata anyanyelven, valamint románul/idegen nyelven.</p> <p>C2.5 Vitaindítók szervezése, egy esettanulmány előkészítése és megvédése.</p> <p>C3.1 A nyelvészeti alapfogalmak, szakterületek és módszerek, az anyanyelv szerkezetének és működésének szinkrón és diakrón szempontból való meghatározása és alkalmazása.</p> <p>C3.2 A mai nyelvi jelenségek ismerete és értelmezése. Az anyanyelv fő változásainak, valamint a normák és nyelvhasználatbeli különbségek ismerete.</p> <p>C3.3 Bármely szóbeli vagy írásbeli megnyilatkozás elemzése; az elméleti tudás gyakorlatba ültetése (az anyanyelv tanítása, a verbális kommunikáció megfigyelése és fejlesztése).</p>
Általános kompetenciák	<p>CT1 A nyelv és irodalom szakterület szempontjainak használata figyelembe véve a szakmai etikát.</p> <p>CT2 Kapcsolatteremtés csoportban; interperszonális kommunikáció és szerepvállalás.</p> <p>CT3 Egyéni fejlődési terv megvalósítása; a célok elérése tanulási folyamatok, csoportos tevékenységek és intézményi programokon való részvétel segítségével.</p>

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> A hallgatók megismerkednek a pragmatika alapjaival és azokkal az általános alapelvekkel, amelyeknek keretében a mai pragmatika a nyelvhasználat kontextuális jelenségeit értelmezi.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> A következő jelenségek és elméletek értő ismerete és alkalmazása: a pragmatika és szemantika kapcsolata, a beszédaktusok elmélete, társalgási szabályok és maximák, implikaturák és előfeltevések, manipulatív érvelés, az udvariasság a nyelvhasználatban, a pragmatikai kompetencia.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek
1. Bevezető beszélgetés, a tematika megbeszélése	frontális előadás, dialogikus módszer tanári magyarázatokkal és példákkal
2. A pragmatika nyelvszemlélete. A nyelvészeti pragmatika kialakulása	frontális előadás, dialogikus módszer tanári magyarázatokkal és példákkal
3. Beszédaktusok I.	frontális előadás, dialogikus módszer tanári magyarázatokkal és példákkal; közös elemzés
4. Beszédaktusok II.	frontális előadás, dialogikus módszer tanári magyarázatokkal és példákkal; közös elemzés
5. A megnyilatkozás a diskurzusban. Társalgási implikaturák I.	frontális előadás, dialogikus módszer tanári magyarázatokkal és példákkal; közös elemzés
6. Társalgási implikaturák II.	frontális előadás, dialogikus módszer tanári magyarázatokkal és példákkal; közös elemzés
7. Relevanciaelmélet	frontális előadás, dialogikus módszer tanári magyarázatokkal és példákkal; közös elemzés
8. A nyelvi udvariasság elméletei I.	frontális előadás, dialogikus módszer tanári magyarázatokkal és példákkal; közös elemzés
9. A nyelvi udvariasság elméletei II.	frontális előadás, dialogikus módszer tanári magyarázatokkal és példákkal; közös elemzés

10. Preszuppoziciók. Diskurzuszjelölők	frontális előadás, dialogikus módszer tanári magyarázatokkal és példákkal; közös elemzés
11. A pragmatikai kompetencia (és alakulása az autizmusban); kísérleti pragmatika	frontális előadás, dialogikus módszer tanári magyarázatokkal és példákkal
12. Evaluatív morfológia és morfopragmatika	frontális előadás, dialogikus módszer tanári magyarázatokkal és példákkal; közös elemzés
13. Műhely: nyelvi adatok elemzése a megbeszélte pragmatikai jelenségek szempontjából	közös elemzés, vita
14. Összefoglalás, vizsgafelkészítő	frontális előadás, dialogikus módszer tanári magyarázatokkal

Kötelező irodalom:

- Reoul & Moeschler 2005. A pragmatika születése. In uő: *A társalgás cselei. Bevezetés a pragmatikába*. Budapest: OS
- Searle, John R. 1975. Közvetett beszédaktusok. Pléh – Síklaki – Terestyéni (szerk.): *Nyelv – kommunikáció – cselekvés* 81.
- Grice, H. P. 1988. A társalgás logikája. In: Pléh Cs. – Síklaki I. – Terestyéni T. (szerk.): *Nyelv, kommunikáció, cselekvés* Tankönyvkiadó/Osiris, 213–228.
- Sperber & Wilson 2008. Kölcsönös tudás és relevancia a megértés elméletében. In Síklaki István (szerk.): *Szövegi befogadás* Typotex, 171–193.
- Brown & Levinson 2008 [1987]. Univerzáliai a nyelvhasználatban: az udvariasság jelenségei. In: Síklaki István (szerk.): *Nyelv és szituáció*. Budapest: Typotex, 37–118.
- Tannen, Deborah 2019 [1992]. *Miért értjük félre egymást? Kapcsolataink a beszélgetési stíluson állnak vagy buknak*. Könyvkiadó. [A következő fejezetek: A nyelvészet és a beszélgetési stílus, 11–63; Beszélgetési stratégiák, 65–123; Anyanyelvi stílusunkkal, és amin nem, 183–210.]
- Schirm Anita 2008. Partikula és/vagy diskurzuszjelölő? In Keszler–Tátrai (szerk.): *Diskurzus a grammatikában – grammatika és diskurzus*. Budapest: Tinta Kiadó, 304–311.
- Kádár Edit & Németh Boglárka 2020. A nyelvtani közép fok atenuatív használata a magyarban. Egy jeles(*-ebb) évforduló alkalmából. *Általános Nyelvészeti Tanulmányok* 32: 317–27.

8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek
1. Bevezető beszélgetés, a szemináriumi témák bemutatása és elosztása; filmnézés: Gervais, Ricky – Robinson, Matthew: <i>The invention of lying</i> , 2009.	közös megbeszélés
2. Bevezető beszélgetés a közösen megnézett filmről	közös megbeszélés
3. Alkalmazott pragmatika	hallgatói előadás tanári kiegészítésekkel, egyéni és páros munka, csoportmunka, példák és gyakorlatok
4. Kriminálisztikai nyelvészet	hallgatói előadás tanári kiegészítésekkel, egyéni és páros munka, csoportmunka, példák és gyakorlatok
5. Manipuláció és meggyőzés	hallgatói előadás tanári kiegészítésekkel, egyéni és páros munka, csoportmunka, példák és gyakorlatok
6. A kérés pragmatikája	hallgatói előadás tanári kiegészítésekkel, egyéni és páros munka, csoportmunka, példák és gyakorlatok
7. A visszautasítás pragmatikája	hallgatói előadás tanári kiegészítésekkel, egyéni és páros munka, csoportmunka, példák és gyakorlatok
8. A bocsánatkérés pragmatikája; a szerénység pragmatikája	hallgatói előadás tanári kiegészítésekkel, egyéni és páros munka, csoportmunka, példák és gyakorlatok
9. Humor	hallgatói előadás tanári kiegészítésekkel, egyéni és páros munka, csoportmunka, példák és gyakorlatok
10. Az udvariasság pragmatikája	hallgatói előadás tanári kiegészítésekkel, egyéni és páros munka, csoportmunka, példák és gyakorlatok
11. Az egyet nem értés pragmatikája	hallgatói előadás tanári kiegészítésekkel, egyéni és páros munka, csoportmunka, példák és gyakorlatok
12. Az irónia pragmatikája	hallgatói előadás tanári kiegészítésekkel, egyéni és páros munka, csoportmunka, példák és gyakorlatok
13. A félreértések pragmatikája	hallgatói előadás tanári kiegészítésekkel, egyéni és páros munka, csoportmunka, példák és gyakorlatok

14. Összegzés

közös megbeszélés

Bibliográfia

- Németh Erzsébet 2006. A meggyőzés lélektana. In uó: Közszerelés. A társadalmi szintű kommunikáció kézikönyve. Budapest, 116–97.
- Coulthard, Malcolm & Johnson, Alison 2007. The work of the forensic linguist; The linguist as expert witness. In: *Journal of Forensic Linguistics*. London / New York, 121–43; 200–15. Web: http://pasca.uns.ac.id/s3linguistik/wp-content/uploads/sites/44/2016/10/Malcolm_Coulthard__Alison_Johnson.pdf
- Ürmösné Simon Gabriella 2019. *Miben segítik a nyelvi ujjnyomok a nyomozást?* Magyar Rendészet 19/1: 65–75. Web: http://real.mtak.hu/103232/1/MR_2019_1_4_Urmosne_Simon.pdf
- Ránki Sára 2011. A kriminalisztikai szövegnyelvészet hazai kutatástörténete 1960-tól 1990-ig. *E-nyelv magazin* 3. Web: <http://nyelvmagazin.hu/2011/08/31/a-kriminalisztikai-szovegnyelvveszet-hazai-kutatastortenete-1960-tol-1990-ig/>
- Hügyecz Enikő Henriett 2011. Ki a szerző? – Avagy hogyan profiloznak a laikusok? *E-nyelv magazin* 3. Web: <http://nyelvmagazin.hu/2011/08/31/ki-a-szerzo-%E2%80%93-avagy-hogyan-profiloznak-a-laikusok/>
- Ránki Sára 2019. Nyelvi profilozás az interneten [előadás]. Web: https://www.youtube.com/watch?v=vCfcO4dumaQ&t=6s&ab_channel=Nemzetk%C3%B6ziGyermekment%C3%B6z%C3%B6k
- Árvay Anett 2003. A manipuláció és a meggyőzés pragmatikája a magyar reklámszövegekben. *Általános Nyelvészet* 20: 11–35.
- Bárházi Eszter 2008. Manipuláció, valamint manipulációra alkalmas nyelvhasználati eszközök sajtóreklámokban. *Általános Nyelvészet* 104/4: 443–463. On-line: <http://www.c3.hu/~magaryelv/08-4/barthazi.pdf>
- Komár Zita 2019. Meggyőző és manipulatív befolyásolási stratégiák a reklámretorika szemszögéből: szalmabárral személyeskedés és egyéb reto-logikai érvelési hibák tettenér(t)ése. *DMMD ADAPTER*, 75–96. On-line: http://www.corvinus.hu/5138/1/Komar_Zita.pdf
- Dyer, William 2008. A reklám nyelve. In: Síklaki István (szerk.) *Szöbéli befolyásolás. II. Nyelv és szituáció*. Tinta Könyvkiadó, Budapest, 97–100.
- Szili Katalin 2004. A feldolgozás módszereinek kialakulása. In uó: *Tetté vált szavak. A beszédaktusok elmélete és gyakorlata*. Budapest, Tinta Könyvkiadó, 97–100.
- Szili Katalin 2004. A kérés pragmatikája a magyar nyelvben. In uó: *Tetté vált szavak. A beszédaktusok elmélete és gyakorlata*. Budapest, Tinta Könyvkiadó, 103–120.
- Maróti Orsolya 2013. Ajánlatok elutasításának vizsgálata természetes adatgyűjtési módszerekkel (doktori értekezés). [3. és 5. fejezetek]
- Szili Katalin 2004. Hogyan is mondunk nemet magyarul? In uó: *Tetté vált szavak. A beszédaktusok elmélete és gyakorlata*. Budapest, Tinta Könyvkiadó, 120–37.
- Szili Katalin 2004. *Elnézést, bocsánat, bocs... (A bocsánatkérés pragmatikája a magyar nyelvben)*. In uó: *Tetté vált szavak. A beszédaktusok elmélete és gyakorlata*. Budapest, Tinta Könyvkiadó, 137–56.
- Szili Katalin 2004. A bókra adott válasz pragmatikája (Adalékok a szerénység nyelvi megnyilvánulásához a magyar nyelvben). In: *Tetté vált szavak. A beszédaktusok elmélete és gyakorlata*. Budapest, Tinta Könyvkiadó, 156–74.
- Małgorzata Suszczyńska 2003. A jóvátéves beszédaktusai a magyarban. *Általános Nyelvészeti Tanulmányok* 20: 1–15.
- Nemesi Attila László 2015. Melyik pragmatikaelméletnek van a legjobb „humorérzéke”? In: Bódog Alexa – Csikvári Enikő (szerk.) *Használat és hatás. Újabb eredmények a magyarországi pragmatikai kutatásokban*. Budapest, LIT, 156.
- Nemesi Attila László 2019. Releváns-e a humor a relevanciaelméletben? *Jelentés és Nyelvhasználat* 6: 1–31.

- Tóth Loretta 2013. Hogyan szórakoztat az udvariatlanság? Az offenzív viselkedés megjelenése a Magyar Televízió *Médiakutató* 13/1: 4–17.
http://www.mediakutato.hu/cikk/2013_01_tavasz/01_offenziv_viselkedes_magyar_tv_kvizmusoraiban.pdf
- Tóth Loretta 2015. Prozódia és udvariatlanság az „X faktor” interakcióiban. *Médiakutató* 13/2: 1–10.
<http://docplayer.hu/6351093-Prozodia-es-udvariatlansag-az-x-faktor-interakcioiban.html>
- Bándli Judit 2009. *Az egyet nem értés pragmatikája* (doktori értekezés). Pécs: PT BTK. [4. és 5. fejezetek]
- Nemesi Attila László 2019. Az irónia lényegi jegyének keresése az elméleti pragmatikában. *Magyar Nyelv* 115/2: 164–175.
- Babarczy Anna – Szücs Márta 2019. Az irónia és a hazugság kommunikatív komponenseinek felismerése 5–10. *Nyelv* 115/2: 164–175.
- Bálint Zsuzsa 2019. Az iróniaértés problematikája az autizmus spektrum zavarokban. Esettanulmány (szakdolgozat). Pécs: BTK. [a 2. Irónia című fejezet, 6–14.]
- Tannen, Deborah 2019 [1992]. *Miért értjük félre egymást? Kapcsolataink a beszélgetési stíluson állnak vagy bontakoznak?* Budapest: Könyvkiadó.

9. A szakmai területek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvásásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp a megyei tanfelügyelőségekkel.

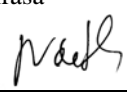

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési szempontok	10.2 Értékelési módok	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Logikus, koherens szövegfelépítés, a fogalmak helyes használata.	Írásbeli vizsga	50%
	A megbeszélte jelenségek ismerete.		
	A bemutatott pragmatikai jelenségek megfelelő példázása és a nyelvi példák helyes használata		
10.5 Szeminárium	A szemináriumi témáról tartott előzetes megbeszélésen tanúsított szakirodalom-ismeret. A szemináriumon bemutatott előadás felépítése, tartalma, bemutatása, ill. a vitában való aktív részvétel.	Szemináriumi bemutató és vitaindító megtervezése és kivitelezése	45%
	Aktív részvétel minimum 10 szemináriumon.	Szemináriumi részvétel	5%

10.6 Minimális követelmények

- A pragmatikai alapfogalmak ismerete, azonosítása, meghatározása és helyes használata a tudományterület által vizsgált jelenségek elemzésében.
- Koherens, figyelemfelkeltő előadásmód
- A hallgató kollégák bevonása a szemináriumi tevékenységbe.
- Legalább 10 szemináriumi jelenlét.

A kitöltés időpontja 2024.04.04.	Az előadásért felelős tanár aláírása 	A szemináriumért felelős tanár aláírása
Az intézeti jóváhagyás időpontja 2023.04.12.	Az intézetvezető aláírása 	
A dékáni jóváhagyás időpontja	A felelős dékánhelyettes aláírása	A kar pecsétje